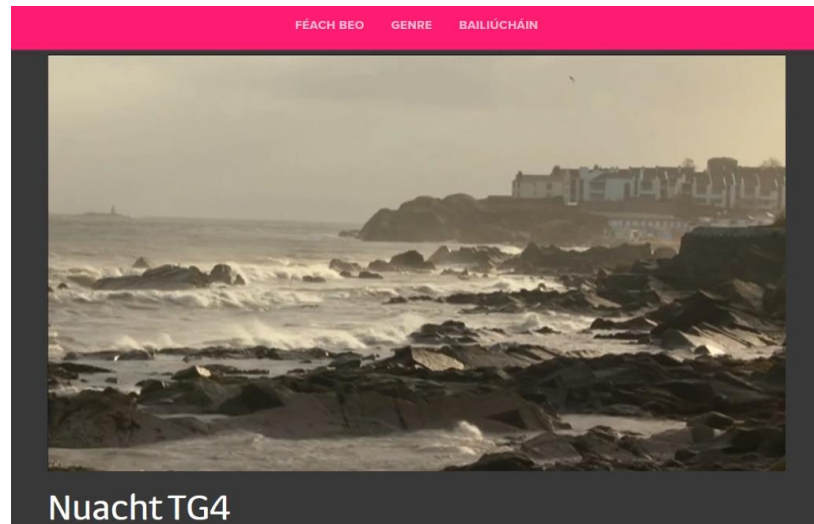

Stoirm Barra

Ceist 1

Beidh tú ag féachaint ar ball ar thuairisc faoi Stoirm Barra atá ag bualadh na tíre. Féach tú féin agus an duine in aice leat ar na focail seo a bheidh le cloisteáil sa mhír. An dtuigeann tú iad?

1. foláireamh aimsire _____
2. ag réabadh _____
3. tuilte _____
4. a bruacha _____
5. lán mara _____
6. aibhléis _____
7. b'éigean _____
8. eitiltí a chur ar mhalairt slí _____
9. brat sneachta _____
10. aird a thabhairt ar _____

Anois, féach ar an tuairisc den chéad uair le feiceáil an féidir leat na focail sin a aithint sa mhír nuachta.

Ceist 2

Féach ar an tuairisc den dara huair agus freagair na ceisteanna atá bunaithe ar léarscáil na hÉireann.

1. Cá bhfuil an foláireamh dearg?
2. Cá bhfuil Teach Solais Charraig Aonair?
3. Cá bhfuil an foláireamh gaoithe buí i bhfeidhm?
4. Cén áit ar thit crann ar thiománaí?
5. Cá raibh na tuilte?
6. Cén fáth ar luadh Aerfort na Sionainne?
7. Cén áit a bhfuil seirbhísí Bhus Éireann curtha ar ceal?
8. Cá raibh sé ag cur sneachta?

Ceist 3 Féach ar an tuairisc arís agus déan cur síos don duine in aice leat ar ábhar na míre. Bain úsáid as freagraí na gceisteanna thuas chun cuidiú leat.

Ceist 4 ‘...is measa...’

Líon na bearnaí sa tábla thíos. Tá sampla amháin déanta.

Céimeanna comparáide na haidiachta		
An aidiacht (mírialta)	Breischéim na haidiachta	Sárchéim na haidiachta
<i>olc</i>	<i>níos measa</i>	<i>is measa</i>
<i>maith</i>		
<i>beag</i>		
<i>mór</i>		
<i>gearr</i>		
<i>leathan</i>		
<i>álainn</i>		
<i>breá</i>		
<i>dian</i>		
<i>fada</i>		

Ceist 5 ‘... Bhí tuilte i Luimneach...’

- A. Bain úsáid as na briathra mírialta sa bhosca thíos chun cur síos a dhéanamh don duine in aice leat ar an deireadh seachtaine a bhí agat..
- B. Bain úsáid as na briathra céanna chun cúig cheist a chur ar an duine in aice leat faoin samhradh a bhí acu.

Abair	Dúirt
	An ndúirt...? Ní dúirt
Beir	Rug
	Ar rug...? Níor rug
Bí	Bhí
	An raibh...? Ní raibh
Clois	Chuala
	Ar chuala...? Níor chuala
Déan	Rinne
	An ndearna...? Ní dhearna
Faigh	Fuair
	An bhfuair...? Ní bhfuair
Feic	Chonaic
	An bhfaca...? Ní fhaca
Ith	D’ith
	Ar ith...? Níor ith
Tabhair	Thug
	Ar thug...? Níor thug
Tar	Tháinig
	Ar tháinig...? Níor tháinig
Téigh	Chuaigh
	An ndeachaigh...? Ní dheachaigh

Ceist 6 Pléigh na ceistanna seo leis na daoine eile i do ghrúpa:

1. Conas atá an aimsir inniu?
2. Cén chaoi ar chuir Stoirm Barra isteach ar do shaol féin?
3. An dóigh leat go bhfuil athrú ag teacht ar aimsir na hÉireann le tamall anuas? Cén fáth?

Treoracha agus Freagraí

Ceist 1

1. foláireamh aimsire	<i>weather warning</i>
2. ag réabadh	<i>tearing, breaking</i>
3. tuilte	<i>floods</i>
4. a bruacha	<i>her banks</i>
5. lán mara	<i>high tide</i>
6. aibhléis	<i>electricity</i>
7. b'éigean	<i>it was necessary</i>
8. eitiltí a chur ar mhalairt slí	<i>to re-route flights</i>
9. brat sneachta	<i>blanket of snow</i>
10. aird a thabhairt ar	<i>to pay attention to</i>

Ceist 2

Féach an script.

Ceist 3

Féach an script.

Ceist 4

Céimeanna comparáide na haidiachta		
An aidiacht (mírialta)	Breischéim na haidiachta	Sárcéim na haidiachta
<i>olc</i>	<i>níos measa</i>	<i>is measa</i>
<i>maith</i>	níos fearr	is fearr
<i>beag</i>	níos lú	is lú
<i>mór</i>	níos mó	is mó
<i>gearr</i>	níos giorra	is giorra
<i>leathan</i>	níos leithne	is leithne
<i>álainn</i>	níos áille	is áille
<i>breá</i>	níos breátha	is breátha
<i>dian</i>	níos déine	is déine
<i>fada</i>	níos faide	is faide

Ceist 5

Tabhair deis do gach beirt cur síos a dhéanamh dá chéile faoin deireadh seachtaine agus ansin ceisteanna a chur ar a chéile faoin samhradh a bhí acu.

Ceist 6

Is féidir gach beirt a chur ag déanamh an phlé seo agus ansin na ceisteanna a phlé leis an rang iomlán.

Ruairí Mac Con Iomaire

Tá nach mór 50,000 teach agus ionad gnó ar fud na tíre fós fágtha gan aon chumhacht ag Stoirm Barra. Tá foláireamh aimsire dearg i bhfeidhm i gCiarraí, i gCorcaigh agus i gContae an Chláir, agus tá stádas oráiste leis i bhfeidhm i roinnt mhaith contaetha eile. Tá sé fógartha tráthnóna ag an Roinn Oideachais gur cheart do gach scoil i gcontae ar bith a bhfuil stádas dearg nó oráiste i bhfeidhm fanacht dúnta amárach. Beidh foláireamh gaoithe buí i bhfeidhm don tír ar fad, ar ndóigh, go dtí a sé a chlog tráthnóna amárach.

Eibhlín Ní Choistealbha

Cumhacht na dtionta le feiscint¹ go soiléir ó Thig² Solais Charraig Aonair agus 'Barra' ag réabadh amach ó chósta Chléire i gContae Chorcaí inniu. I gCathair Chorcaí, bhí tuilte ar shráideanna na cathrach ó mhoch maidine nuair a sceith Abhainn na Laoi thar a bruacha ar chéanna na cathrach le linn lán mara. Bhí tuilte i Luimneach agus i gCiarraí chomh maith inniu. Go dtí seo, ceantar an iardheiscirt is measa atá buailte – Ciarraí agus Corcaigh ach go háirithe.

Tá na mílte tithe agus ionad gnó fós fágtha gan aon chumhacht aibhléise ó tháinig Barra i dtír ón Atlantach. Deir Bord Soláthair an Leictreachais go dtógfaidh sé roinnt ama fós ar shruthanna línte a fheisiú sna ceantair ina bhfuil stádas aimsire dearg, de dheasca na drochaimsire.

Chruthaigh crainnte³ leagtha deacrachtaí do thiománaithe ar fud na tíre agus bhí an t-ádh ar an tiománaí seo i gCill Mhantáin nuair a thit crann uirthi. Tá scoileanna agus coláistí tríú leibhéal sna ceantair ina bhfuil stádas dearg agus oráiste i bhfeidhm iata, chomh maith le cuid mhaith ionaid tástála agus vacsaínithe. Agus, tráthnóna, tá sé fógartha ag an Roinn Oideachais go gceart⁴ do gach scoil i ngach aon chontae ina bhfuil stádas dearg nó oráiste fanacht iata amárach chomh maith.

B'éigean eitiltí a chur ar mhalairt slí, ina measc eitilt de chuid na haerlíne *Delta* ó Nua-Eabhrac go Baile Átha Cliath, a cuireadh go hAmstardam, agus eitilt de chuid *Ryanair* ó Stansted go Corcaigh, a cuireadh go hAerfort na Sionainne.

Tá seirbhísí Bhus Éireann curtha ar ceal i gCorcaigh, i gCiarraí agus i gContae an Chláir agus deir Iarnród Éireann go bhfuil a gcuid seirbhísí ag feidhmiú arís mar is gnách. Tá Sligeach agus Liatroim curtha leis an liosta ina bhfuil foláireamh oráiste i bhfeidhm go dtí a hocht a chlog maidin amárach, agus tá foláireamh oráiste i bhfeidhm do Dhún na nGall go dtí a dó a chlog amárach, áit go dtit⁵ brait sneachta. Táthar ag moladh do dhaoine, go háirithe sna ceantair ina bhfuil stádas dearg agus oráiste i bhfeidhm, aird a thabhairt ar na foláirimh aimsire agus fanacht ag an mbaile go dtí go mbeidh Stoirm Barra bailithe léi.

Eibhlín Ní Choistealbha, Nuacht TG4.

¹ *feiceáil* an leagan caighdeánach

² *teach* an leagan caighdeánach

³ *crainn* an leagan caighdeánach

⁴ *gur cheart* an leagan caighdeánach

⁵ *ar thit* an leagan caighdeánach